

‘STUUR IN EEN VROEG STADIUM BIJ’

Een senior en een junior advocaat praten met elkaar over de studie, de advocatuur en het vakgebied dat zij delen. Voor Rob van der Hoeven, advocaat sinds 1984, en Sophie Stevens, advocaat sinds 2017, is dat financieel-economisch strafrecht.

DOOR HENRIETTE VAN WERMESKERKEN FOTO'S CHRIS VAN HOUTS

Bijster interessant vond Rob van der Hoeven zijn studie de eerste twee jaar niet. Hij begon in 1976 met rechten aan de Universiteit Utrecht en ging er al snel bij werken. “Als roadie en licht- en geluidsman voor de theaterversie van de *Film van Ome Willem*, van Edwin Rutten. Binnen een jaar heb ik alle theaters van Nederland gezien. Een volstrekt andere wereld. Toch ben ik via de vriendenkring die ik daar opdeed met de advocatuur in aanraking gekomen. Ook mijn afstudeeronderwerp, auteursrecht, komt uit die hoek. Zo is die baan bepalend geweest voor keuzes die ik heb gemaakt. Tegen het eind van de studie, die later alsnog interessant werd, wist ik dat ik advocaat wilde worden. De diversiteit aan mensen en problemen die je in het vak tegenkomt trok mij, en ook het opkomen voor de partij die minder mogelijkheden heeft. De verhouding tussen het grote overheidsapparaat en het individu intrigeerde me. Als ik nu een studie moest kiezen, zou ik weer rechten doen, en dan bewuster dan toen.”

Evenmin als Van der Hoeven begon Sophie Stevens haar studie, aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, met het idee om de advocatuur in te gaan. “Die gedachte speelde wel, maar op de achtergrond. Als kind kon ik al slecht tegen onrechtvaardigheid. Werd er iemand gepest, dan ging ik ertussen staan en probeerde ik de situatie recht te zetten. Strafrecht sprak mij tijdens de studie direct het meeste aan. Verdachten bijstaan, dat wilde ik. Het vak Pleitoeefening, een soort *moot court*, gaf de doorslag. Nu ik sinds september daadwerkelijk strafrechtadvocaat ben, weet ik dat rechten de goede keuze was. Ja, ik zou het zeker weer doen.”

ENERGIE

Van der Hoeven begon in 1984 in de algemene praktijk, maar is zich al snel gaan specialiseren in het strafrecht. “Daarin wilde ik verder. De eerste tien jaar deed ik alleen

commuun strafrecht: drugs, mishandeling, moord en doodslag. Daarna ben ik me meer en meer gaan richten op fraude en milieustrafzaken.”

Stevens deed eerst ervaring op als gerechtssecretaris bij de Haagse rechtbank. “Toen ik later naar het fraudeteam van het Amsterdamse hof kon gaan, heb ik die kans met beide handen aangegrepen. Vanuit mijn studie en de studentenstage bij het kantoor waar ik nu werk, wist ik al dat mijn toekomst in het strafrecht zou liggen. Na anderhalf jaar als gerechtssecretaris bij het hof was er een vacature bij Sjöcrona Van Stigt. Dat was mijn kans. Als advocaat is het contact met je cliënt belangrijk. Het vak is snel en dynamisch, ik krijg er energie van.”

Vergeleken met vroeger is er nu veel meer belangstelling voor het strafrecht, signaleert Van der Hoeven. “De markt raakt vol. Dat, gecombineerd met de problematiek van de financiering, is zorgelijk. Blijven er straks voldoende kundige strafrechtadvocaten over, die een redelijke beloning voor hun werk krijgen? Op politiek en bestuurlijk niveau zie ik weinig oog voor het belang van de advocatuur, niet alleen voor het individu, maar ook voor de rol van de advocatuur in het functioneren van de

rechtstaat. Het gaat er niet alleen om dat de verdachte rechten heeft, maar ook dat hij die effectief kan uitoefenen. Ook als zaken dan anders verlopen dan het Openbaar Ministerie of de rechter had gedacht. Zonder ruimte voor effectieve tegenspraak functioneert het systeem niet goed.”

Sinds de Schiedammer Parkzaak in 2000 en het daarop volgende rapport-Posthumus uit 2005 is men zich er bewuster van geworden dat rechters het bij het verkeerde eind kunnen hebben. “In de jaren daaraan voorafgaand was er weinig oor voor de advocatuur”, vindt Van der Hoeven. “Nu krijgt de verdachte – terecht – meer het voordeel van de twijfel. De rechtspraak heeft te maken met een grote hoeveelheid strafzaken, waaronder veel bulkzaken. Toch moet je als rechter altijd een *open mind* houden bij de beoordeling of er genoeg bewijs is, en of het bewijs overtuigend is. Dat is moeilijk, maar wel een voorwaarde.”

POLITIEK

Een andere ontwikkeling die Van der Hoeven ziet is dat de maatschappij te veel is gaan verwachten van het strafrecht. “Men grijpt naar het strafrecht in een poging de samenleving risicoloos te maken. Dat gaat niet. Veel oorzaken van problemen liggen op andere terreinen dan het strafrecht. De maatschappij is steeds ingewikkelder geworden. Mensen die dat niet kunnen bijbenen en door allerlei problemen in het strafrecht terechtkomen, hebben we onvoldoende opgevangen. Steeds meer mensen veroorzaken overlast, ook door psychische problemen. De aandacht die daar nu voor is, komt wel wat laat.”

De belangstelling die politici voor het strafrecht hebben, als oplossing voor allerlei maatschappelijke problemen, zorgt er ook voor dat ze zich te veel en te snel met individuele strafzaken bemoeien, zegt Van der Hoeven. “Is een politicus het met een uitspraak niet eens, dan kan hij beter zeggen: het is wél een uitspraak van een onafhankelijke rechter. Het onderscheid tussen de rechterlijke, wetgevende en uitvoerende macht vervaagt. De rechtspraak dreigt te worden beïnvloed door de politiek.”

Vanuit zijn jarenlange ervaring geeft Van der Hoeven Stevens een algemeen advies: “Pak je rol als advocaat op het moment dat jij vindt dat het nodig is. Niet alleen als je ter zitting het woord krijgt, maar eerder, en ook vóór de

Mr.
GENERATIES
Sr. Jr.
IN GESPREK

zitting. Stuur in een vroeg stadium bij. Trek aan de bel als dat in het belang van jouw cliënt is.” Stevens reageert:

“Dat is inderdaad precies wat ik zo leuk vind aan mijn werk als advocaat, dat je leert dat je veel eerder in het proces al een rol hebt en vooral niet moet afwachten tot de zitting.”

EXTRA DIMENSIE

“Elke zaak is natuurlijk anders, ook binnen het commune strafrecht, maar in het financieel-economisch strafrecht, zoals het milieustrafrecht, spelen meer componenten. De gelaagde wetgeving en de verschillende belangen geven die zaken een extra dimensie”, zegt Stevens. “Je kunt je daarin blijven ontwikkelen.”

Van der Hoeven beaamt dat. “Sinds ik bij NautaDutilh kwam in 2011 doe ik niets anders meer dan financieel-economisch strafrecht. Ik treed alleen nog voor vennootschappen op. Als in een onderneming gefraudeerd wordt, moet je uitzoeken wie daarbij betrokken zijn geweest. Je hebt rekening te houden met de rechtspositie van de organisatie en van de individuele werknemers. Met de directie bespreek je hoe het met de cultuur in het bedrijf zit. Misschien is een beleidsaanpassing nodig. Je bereidt je voor op mogelijke publiciteit. Als advocaat adviseer je je cliënten preventief, in de fase dat er wat mis is, en in de fase daarna, om te zorgen dat het niet meer kan gebeuren.”

Van der Hoeven voorziet dat steeds meer zaken onderzocht en ook aangebracht zullen worden, en dat aan de ondernemingen meer en meer medewerking wordt gevraagd. “Self-reporting wordt belangrijk. Bedrijven moeten zelf uitzoeken wat er aan de hand is en rapporteren aan de toezichthouder en het Openbaar Ministerie. Probleem daarbij is, dat er weinig aandacht voor rechtsbescherming in die fase is. Op de verantwoordelijkheid van bedrijven en hun bestuurders wordt steeds meer beroep gedaan. Wij adviseren dan ook steeds vaker preventief. Bedrijven hebben behoefte aan *compliance procedures* en *codes of conduct*.” ■

Sr.

Rob van der Hoeven (1958) studeerde in 1983 af aan de Universiteit Utrecht en werd het jaar daarop advocaat. Sinds 2011 is hij partner bij

NautaDutilh. Daarnaast is hij docent aan de Universiteit Utrecht en voorzitter van de Adviescommissie Strafrecht van de NOvA. Van der Hoeven is gespecialiseerd in grensoverschrijdende fraudezaken, fraudeonderzoek, milieustrafrecht en economische delicten.

Jr.

Sophie Stevens (1989) studeerde in 2014 af aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Zij werkte als gerechtssecretaris bij de rechtbank Den Haag

en bij het gerechtshof Amsterdam en begon in 2017 als advocaat bij Sjöcrona Van Stigt. Stevens behandelt naast financieel-economische strafzaken ook commune strafzaken.